

Химияны оқытуда квест әдісін қолдану арқылы оқушылардың қызығушылығын арттыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
12.03.2025

ТІРЕК СӨЗДЕР
chemistry, educational technologies, Motivation, teaching methods, web quest, web-квест, білім беру технологиялары, методы обучения, мотивация, образовательные технологии, оқыту әдістері, химия

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/176705/>

Мұстафаева Мирамкүл Болатқызы

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті 4 курс студенті
Алматы қаласы, Қазақстан

Аңдатпа. Бұл мақалада химия сабағында оқушылардың мотивациясын арттыру мәселесі қарастырылады. Қазіргі таңда көптеген оқушылар дәстүрлі оқу құралдарынан гөрі интернет пен әлеуметтік желілерге көбірек уақыт бөледі, бұл олардың оқу үрдісіне деген қызығушылығының төмендеуіне әкелуі мүмкін. Осы мәселені шешудің бір жолы – заманауи білім беру технологияларын, соның ішінде web-квесттерді қолдану. Web-квест – оқушыларға қызықты әрі тиімді білім алуға мүмкіндік беретін инновациялық әдіс. Мақалада «Неорганикалық заттар төрт патшалығы» атты 8-сыныпқа арналған web-квест мысал ретінде қарастырылып, оның құрылымы мен тапсырмалары сипатталады. Бұл әдіс оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырып, олардың білімін бекітуге және өзіндік ізденіс дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Зерттеу нәтижелері web-квесттің оқушылардың химияға деген ынтасын арттырудағы тиімділігін көрсетеді.

Кілтті сөздер: мотивация, web-квест, химия, білім беру технологиялары, оқыту әдістері.

Использование квест-метода в обучении химии и повышение

интереса учащихся

МУСТАФАЕВА М.Б

Студент 4 курса

КазНПУ по имени Абая, г.Алматы, Казахстан

Аннотация. В данной статье рассматривается проблема мотивации учащихся на уроках химии. В современном мире многие школьники уделяют больше времени интернету и социальным сетям, чем традиционным учебным материалам, что может приводить к снижению интереса к учебному процессу. Одним из решений данной проблемы является использование современных образовательных технологий, в частности, web-квестов. Web-квест – это инновационный метод обучения, который делает процесс изучения предмета более увлекательным и эффективным. В статье рассматривается пример web-квеста «Неорганические вещества четырех королевств», разработанного для учащихся 8-х классов. Описывается его структура и задания, направленные на закрепление знаний и развитие познавательных навыков. Результаты исследования показывают, что использование web-квестов способствует повышению мотивации учащихся к изучению химии.

Ключевые слова: мотивация, web-квест, химия, образовательные технологии, методы обучения.

Using the quest method in teaching chemistry and increasing students' interest

MUSTAFAYEVA M.B

4th-year student

Kazakh National Pedagogical University named after Abai, Almaty, Kazakhstan

Annotation. This article examines the issue of student motivation in chemistry lessons. In today's world, many students spend more time on the Internet and social media than on traditional learning materials, which can lead to a decline in interest in the educational process. One way to address this issue is by using modern educational technologies, particularly web quests. A

web quest is an innovative learning method that makes the learning process more engaging and effective. The article presents an example of the web quest "Inorganic Substances of the Four Kingdoms," designed for 8th-grade students. It describes its structure and tasks aimed at reinforcing knowledge and developing cognitive skills. Research results indicate that web quests help increase students' motivation to study chemistry.

Keywords: *motivation, web quest, chemistry, educational technologies, teaching methods.*

“Біздің барлық ой-жоспарларымыз оқушының оқуға деген ынтасы болмаса, күлге айналады.”

(В. А. Сухомлинский)

Кіріспе. Қазіргі уақытта химия сабақтарында бұл пәнді оқуға деген төмен мотивация жиі кездесетін құбылысқа айналды. Бір жағынан, бұл құбылысты «Химия» пәнінің күрделілігімен түсіндіруге болады, өйткені бұл ғылым әртүрлі химиялық байланыстардың табиғаты мен қасиеттерін, химиялық реакциялардың мәнін, реагенттердің реакциялық қабілетін, катализаторлар мен ингибиторлардың қасиеттерін зерттейді. Осыған байланысты көптеген түсініктер бастапқыда оқушыларға қиын болып көрінуі мүмкін. Бірақ, екінші жағынан, бұл оқушыларды пәннің мәнін тереңірек зерттеуге және күнделікті өмірде түсініксіз болып келген көптеген құпияларды ашуға итермелеуі керек емес пе?

Сондықтан қазіргі таңда білім берудегі ең өзекті мәселелердің бірі – оқушылардың сапалы білім алуға деген ынтасының болмауы. Бұл құбылыс жалпы білім деңгейінің төмендеуіне әкеледі, нәтижесінде оның маңыздылығы айқын байқалады.

Жалпы, “мотив” және “мотивация” ұғымдарының мәні неде? Әдебиеттерде мотивке берілген көптеген анықтамалар бар. Жұмыс анықтамасы ретінде келесідей анықтама қолдануға болады: мотив – бұл оқушының білім алуға деген қажеттілігін қанағаттандыруға ұмтылысына байланысты ішкі белсенділік пен әрекетке итермелейтін күш. Ал мотив мотивациядан айырмашылығы – оқушының тұрақты жеке қасиеті болып

табылады және оны ішкі жағынан белгілі бір әрекеттерді жасауға ынталандырады [1, 5-6.].

Ал мотивация – бұл оқушының белгілі бір оқу әрекетін орындауға бағытталған және оны қолдауға көмектесетін процесс ретінде қарастырылады. Ол – мотивтер, мақсаттар, сәтсіздікке деген реакциялар және жаңа білім алуға деген қажеттілік сияқты факторлар жиынтығы. Сондықтан оқу процесінде дәл осы мотивация оқушылардың жетістігіне, білім деңгейіне және өмір бойы білім алуға деген ынтасына тікелей әсер етеді [3].

Оқушылардың көп уақыты интернетте өтетіні ешкімге құпия емес. Олар үшін әлеуметтік желілерді қарап, жаңа нәрсе білу маңыздырақ болып көрінеді. Ал оқулықпен немесе басқа білім беру ресурстарымен отырып, химиялық есепті шешуге немесе химиялық ұғымдардың мәнін түсінуге күш салу оқушылар үшін аса қызықты бола бермейді. Әсіресе 8-сыныпта, егер 7-сыныпта теориялық тақырыптар жиі болмаған жағдайда, оқушылар химиямен алғаш танысқанда, олардың пәнге деген қызығушылығы мен мотивациясы жоғары болуы мүмкін. Алайда теория көлемі артқан сайын, кейбір оқушылардың ынтасы арта түссе, басым көпшілігінің қызығушылығы төмендей бастайды.

Негізгі бөлім. Бүгінде XXI ғасыр – технологиялар ғасыры. Сондықтан оқу процесінде де жаңа технологиялар пайда болып, оқушыларға тек химиялық формулалар мен реакция теңдеулерін құрып, жазуды ғана емес, сонымен қатар химиялық құбылыстардың мәнін түсінуді үйретуге көмектеседі. Ал оқушы бұл білімді толық меңгеріп, оны өмірде қолдана алатын болса, оның мотивациясы жоғалмайды, керісінше, арта түсіп, жаңа білім, дағды мен білікті игеруге ықпал етеді.

Химияны оқытудағы осындай заманауи технологиялардың бірі – web-квест. Бұл – интернет желісінде орналасқан, оқушылар белгілі бір тапсырмаларды орындайтын сюжетке құрылған сайт. Web-квестті мектеп химиясының кез келген тақырыбына бейімдеуге болады. Оны көбіне белгілі бір тақырыпты меңгергеннен кейін, алған білімді бекіту және

оқушының өзіндегі олқылықтарды анықтау мақсатында қолданған дұрыс. Мұндай олқылықтарды жою үшін оқушы материалды қайталап қарап шығуы немесе оны қайтадан оқып үйренуі мүмкін.

Бұл технологияның өзектілігі мынада: кез келген оқушы компьютерлік ойындарды жақсы көреді, ал бұл ойындарда басты кейіпкер белгілі бір мақсатқа жетіп, жүлдеге ие болу үшін түрлі кедергілерді еңсеруі керек. Дәл осы қағиданы химиялық web-квесттерге енгізуге болады. Егер қызықты сюжет құрып, оқушыны тапсырмаларды орындауға ынталандыра алсақ, онда ол сабақ барысында немесе сабақтар топтамасында қарастырылған материалды жақсырақ есте сақтап, оны практикада қолдануға машықтанады. Осылайша, бұл технология теориялық материалды игеруді әртараптандырып, оқушылардың химияны әрі қарай зерттеп, қызықты химиялық әлемді тануға деген ынтасын оятады.

Web-квест кез келген компьютерлік ойын сияқты белгілі бір құрылымға ие:

- **Кіріспе** – web-квесттің сюжеті басталатын қызықты оқиға, мұнда оқушылар шешуі тиіс негізгі мәселе ұсынылады;
- **Бастапқы кезең** – кез келген оқушы орындай алатын қарапайым тапсырма;
- **Бағыт картасы** – оқушылар өтуі тиіс кезеңдердің тізімі;
- **Ескертпелер** – белгілі бір тапсырманы орындауға арналған түсіндірмелер;
- **Кері байланыс** – оқушылар барлық тапсырмаларды аяқтағаннан кейін толтыратын есеп;
- **Қорытынды** – бүкіл web-квесттің эпилогы.

Осылайша, web-квест технологиясы химия сабағында теориялық материалды игеруге көмектесіп қана қоймай, оқушылардың пәнге деген қызығушылығы мен мотивациясын арттырудың тиімді тәсілі бола алады.

Мысал ретінде 8-сынып оқушыларына арналған «Бейорганикалық

қосылыстардың кластары» бөлімін қамтитын, Wix.com сайт құрастырғышында жасалған «Төрт патшалықтың бейорганикалық заттары» атты білім беру web-квестін қарастыруға болады. Бұл web-квест жоғарыда аталған бөлім бойынша өткен материалды меңгеруге арналған өзіндік жұмыс ретінде ұсынылған. Ол оқушылардың білім, білік және дағдыларын тексеріп қана қоймай, химиялық ұғымдар, заңдар мен теорияларды одан әрі оқуға деген мотивациясын қалыптастыруға бағытталған.

Web-квест қызықты кіріспеден басталады:

“Эрадарас әлемінде төрт сиқырлы патшалық бар – эльфтер, гномдар, айдаһарлар және хоббиттер. Әрбір халық өз шеберлігімен танымал. Эльфтер қышқылдарды синтездейді, айдаһарлар оксидтерді алады, гномдар жер астынан түрлі тұздарды өндіреді, ал хоббиттер негіздер жасаумен айналысады...”

Алайда, бұл патшалықтар үшін үлкен қауіп төнеді – жұмбақ сиқыршы пайда болып, осы халықтардың барлық білімін ұрлап кетеді. Оқушылардың міндеті – web-квесттегі тапсырмаларды орындау арқылы Эрадарас әлемінің тұрғындарына олардың білімін қайтару. Бұл тапсырмалар бейорганикалық қосылыстардың кластарына қатысты сұрақтар мен есептер түрінде ұсынылады.

Web-квест құрылымы:

- Түсіндірме жазба – оқушыларға квест барысында не істеу керектігі түсіндіріледі;
- Бағыт картасы – оқушылар өтуі тиіс кезеңдер мен орындар тізімі (1-сурет);
- Тапсырмалар жүйесі – оқушылар сиқыршының барлық сынақтарынан өтіп, өз білімдерін дәлелдеуі қажет.

Бұл web-квест оқушыларға бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары туралы білімдерін бекітуге, теориялық материалды тереңірек түсінуге және химияны оқуға деген қызығушылығын арттыруға

көмектеседі.

1-сурет. Карта бойынша жүру деңгейі [2]

Web-квест 6 негізгі кезеңнен тұрады, олардың атаулары келесідей:

1. «Друидтер орманы»
2. «Пиксилер ауылы»
3. «Гиппогрифтер тауы»
4. «Василиск үңгірі»
5. «Пырақ сарқырамасы»
6. «Жұмбақ сиқыршы храмы» (бұл кезең тек алдыңғысының аяқталуынан кейін ғана ашылады).

Әр кезең – жеке веб-бет, оған батырма-гиперсілтеме арқылы өтуге болады.

Бұл батырма бет төменгі бөлігінде орналасқан және құпия сөзбен қорғалған.

Әр веб-бетке өту үшін құпия сөздер алдын ала берілген, бірақ web-квесттің соңғы кезеңіне өту үшін оқушы барлық тапсырмаларды орындау барысында құпия сөзді жинауы қажет.

Әр кезеңде бірнеше деңгей бар, олар келесі критерийлер бойынша тапсырмалардан тұрады:

- Бейорганикалық заттар кластарының жалпы сипаттамасы
- Олардың жіктелуі
- Алу әдістері
- Химиялық қасиеттері
- Қолданылуы

Барлық тапсырмалар LearningApps.org платформасында жасалған және «Виджетті ендіру» коды арқылы веб-беттерге орналастырылған (2-сурет)

2-сурет. 5-деңгей, «Пикси ауылы» кезеңі [2]

Барлық деңгейлерден өтіп, соңғы кезеңге арналған құпия сөзді алғаннан кейін, оқушы соңғы веб-бетке өте алады.

Бұл бетте оны қызықты оқиғаның қорытындысы мен мұғаліммен кері байланыс формасы күтіп тұрады.

Бұл форма «Сиқырлы пошта» деп аталады және web-квестің өтуін тексеру үшін қолданылады (3-сурет).

3-сурет. Кері байланыс формасы [2]

Web-квест технологиясы 8-сынып оқушыларымен апробациядан өтуде. Қазірдің өзінде оқушылардың қызығушылығы жоғары екені байқалады, олар жаңа тақырыптарды асыға күтеді.

Қорытынды. Бұл тек жаңа білімдерін тексеру үшін ғана емес, сонымен қатар мұғалім ойлап тапқан қызықты оқиғалар әлеміне ену үшін де қажет.

Осылайша, web-квест — химия пәніне деген мотивацияны арттыруда мұғалімнің таптырмас көмекшісі. Ол оқушылардың жаңа білімге деген қажеттіліктерін дамытады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Маеркина, Е. В. Развитие мотивации достижения современных старшеклассников в познавательной деятельности. Оренбург: Университет, 2019. — 100 с.
2. Малянова, М. Г. Неорганические вещества четырех королевств. Электрондық ресурс. URL: <https://89374100033.wixsite.com/4korolevstva>.
3. Маркова, А. К., Матис, Т. А., Орлов, А. Б. Формирование мотивации учения. Москва: Просвещение, 1990. — 192 с.
4. Минченков, Е. Е. Общая методика преподавания химии. 2-

басылым. Москва: Лаборатория знаний, 2020. — 597 с.

ҚМ АА Қуәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.